

Bódi Gábor Filmklub

A szegedi Szabadság moziban működő Filmtéka új kezdeményezése: filmklubot szerveznek, amely Bódy Gábor, a tragikusan fiatalon elhunyt rendező nevét veszi fel. A filmművészet és -történet iránt érdeklődőknek szeretnénk alkalmakat teremteni arra, hogy a lehetőségek szerint teljes áttekintéseket kaphassanak egy-egy filmtörténeti korszakról, a legjelentősebb alkotásokról, alkotói csoportosulásokról. Nem egyszerűen vetítéssorozatokkal; a filmvetítések után módot adnának a látottak közös feldolgozására, beszélgetésekre. A Filmtéka erre alkalmas helyiséggel rendelkezik.

A klub indulásaként, az őszi szezonban két tematikus sorozatot terveznek. Az elsőnek Tóth János-idézetet választottak összefoglaló címmel: „Egyszer minden mozi véget ér”. Négy filmet vetítenek ebben a sorozatban, az elsőt ma, szerdán este fél 8-kor (Wenders: A dolgok állása). René Clair 1947-ben forgatott, Hallgatni arany című műve következik 28-án, Fellini Nyolc és félje október 4-én; október 11-én vetítik Bódy Gábor Kutya éji dala című művét. A tervezett második sorozat-

ban „Régi idők mozi” cím alatt vetítik David Wark Griffith filmtörténeti jelentőségű Intolerance (Türelmetlenség) című alkotását. Buster Keaton, a burleszk klasszikusa következik: a némafilm korszakának Chaplin mellett a legnagyobb nevével, az Isten hozta! és a Navigátor című, normál hosszúságú filmekben lesz látható. Erich von Stroheim osztrák származású rendezőt Griffith emelte ki a hollywoodi névtelen tömegből, az Intolerance forgatásakor asszisztense

volt; később nemcsak rendezőként, film- és színpadi színészként is nagy sikereket ért el, filmjeinek maga írta a forgatókönyveit, sőt a diszleteket és jelmezeket is maga tervezte. A Szeszélyes asszonyok című filmjét láthatjuk, amely 1921-ben készült, valamint a Gyilkos arany (1923) című eredetileg négy és fél órás produkciót, amely a „brüsszeli tizenket” között (az Intolerance-al együtt) a világ maradandó filmtörténeti értéke (1958-ban, a Brüsszeli Világkiállítás alkalmával állították össze a kritikusok a 12 műből álló sorozatot, az 1895. és 1955 között készült filmek közül a legjelentősebbeket).

A filmklubba a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola KISZ-bizottságán, vagy a vetítések helyszínén, a Szabadság moziban lehet jelentkezni.

Testre szabott információk

Mit keresnek a könyvtárosok a közgazdasági napok programkínálói között? Bőngésszük az október 19-re, 20-ra tervezett ajánlatot: A közgazdász könyvtáros szerepe az információközvetítésben, mit tartalmaz az Országos Találmányi Hivatal Iparjogvédelmi Szak-könyvtárának gyűjteménye, a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtárának szolgáltatásairól, információszolgáltatásáról, információszolgáltatásáról szemmel... A szervezők, az szmt-könyvtár munkatársai, azok a szakemberek, akik évtizedeken át alig foglalkoztak felső szinten is használható szakirodalom gyűjtésével, feldolgozásával, kölcsönzésével. A könyvtár igazgatójától, Novák Akostól a profilváltásról érdeklődtünk.

— Évekkel ezelőtt jött az ötlet, hogy közelebb kellene kerülnünk a megye közgazdászaihoz, mérnökeihez, technikusaihoz. Úgy gondoltuk, ők a szakirodalommal ellátatlan rétegek közé tartoznak. Ekkor kezdtük a szakkönyvtári állományunkat megalapozni. Majd feleltünk a kapcsolatot az Országos Műszaki és Információs Központtal és Könyvtárral. Ajánlottuk, létesítsünk Szegeden közösen fordítóirodát. Ehhez sajnos nálunk egyelőre nincsenek meg a feltételek. A Szegedi Elelmiszeripari Főiskolán viszont már folyik ilyen irányú munka.

— Mielőtt elkezdődhetett volna, abba is marad a kapcsolat?

— Nem adtuk fel ilyen könnyen. Szerződést kötöttünk, melynek értelmében ők vállalják felénk az információközvetítést. Ez gyakorlatilag annyit jelent, hogy már megvettünk egy mikrofilm-katalógust, mely 380 ezer műszaki szakkönyvet ajánl. Hamarosan teljes lesz a folyóirat-nyilvántartásunk is. Így a műszaki szakemberek időt spórolhatnak meg, ha felkeresnek bennünket. A kért irodalmat pedig mi rövid idő alatt a rendelkezésükre bocsátjuk. Az sem titkolt szándékunk, hogy létrehozzunk egy klubot, ahol a nyelvtanuláshoz is szeretnénk segítséget nyújtani.

— Hasonló szolgáltatásokat a közgazdászok is élvezhetnek?

— A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemmel még csak néhány hónapja állunk kapcsolatban. Annyit azonban már ez

idáig is elértünk, hogy a gyűjtőkörükbe tartozó összes magyar kiadású könyvről megkapjuk a katalóguscédulákat. Ennek alapján a havi sazkervezeti információk jelentéseket mellé csatolunk egy könyvajánlást. A közgazdász társaság helyi csoportját is felkerestük. A megállapodásunk szerint átadják nekünk kezelésre, gondozásra a könyvtárukat. Itt helyet kapnának majd a disszertációk éppúgy, mint a szaklapok. Soron kívüliséget próbálunk kiharcolni a közgazdaságtudományi egyetem könyvtárától, melynek értelmében gyorspostaszolgálat útján küldik le hozzánk a kért irodalmat. Egyelőre a magyar nyelvű irodalomról szóló információkat gyűjtjük, de felkészülünk a külföldi periodikák, referátumok beszerzésére is. Továbbá feladatunknak érezzük az Országos Találmányi Hivatal Szabadalmi Tármutatójának gyűjtését is. Ennek már valamennyi kötetét megvásároltuk.

— Az információs adatbankokkal, hogy próbálnak sáfárkodni?

— Először is, ahol tudjuk, reklámozzuk magunkat. Nagyon fontos, hogy ismerjenek bennünket erről az oldalunkról is. A különböző társaságokra éppúgy számítunk, mint a vállalatok érdeklődésére. Régi panaszt próbálunk megszüntetni, ugyanis a fiatal szakemberek okkal, joggal mondták, hogy az egyetem elvégzése után kikerülnek az információs áramlásból.

— Ugy tűnik, pénzigényes területre léptek.

— Valóban, mecénások nélkül moccanni se tudnánk. Anyagi eszközökkel is segíti a munkánkat a megyei tanács, a közgazdasági társaság, a Medicor és a pincegazdaság. Mindennapjaink nem elszigeteltségben telnek, várjuk a szakemberek igényeit, tanácsait. A szellemi tőke ugyanis bennük van.

B. E.

Kiállítás Kisteleken

A kisteleki ifjúsági klubban (Kossuth u. 16.) kiállítást rendeznek két témakörben. Az egyik a magyarországi vert érmék a XX. század végén, a másik Kistelek története a levéltári

források alapján. A kiállítás október 24-ig tekinthető meg délután 13 órától 17-ig. A vert érmék gyűjteményét Bóna Endre neves érme- szakértő kollekciójából állították össze.

Búcsú G. Szabó Lászlótól

A Magyar irodalmi lexikon első kötetében Garamkövesdi Szabó László néven találja, aki keresi. A Tiszatáj repertóriumában Kövesdi László a neve, bár szerepel a legutolsó névváltozata is, a G. Szabó László, anélkül, hogy a kettő azonoságára fény derülne.

Valójában Szabó Lászlónak hívták, és Pozsonyban született 1925. szeptember 8-án. E néven jelnt meg első verse is, ötödik gimnazista korában, 1941 őszén a pozsonyi Magyar Hírlapban. Politikai okokból választotta írói névül a Kövesdit. Így került Szegedre. 1945 márciusában érettségizett a pozsonyi magyar gimnáziumban. Összel beiratkozott a szegedi egyetem bölcsészkarára, és ezzel párhuzamosan december elsejétől a Szegedi Népszava gyakornoka, majd munkatársa, 1948 áprilisától 1949. február végéig a

Délmagyarország munkatársa. Egyetemi tanulmányait ekkor félbehagyta, csak jóval később, 1964-ben szerzett, már a pesti egyetemen, magyartanári oklevelet.

Még Pozsonyban, 1944-ben jelent meg első verseskötete Fény nélkül címmel, sőt a Ketten az Istennel című második is 1945-ben. A harmadik, 1947-ben, Jégkorszak címmel a Tiszatáj kiadásában Szegeden. A Tiszatáj második számában, 1947 áprilisában én adtam nyomdában a Szegedi panoptikum című költeményét. Kedves versem ez: megörökíti a múzeumban akkor még álló Tömörkényék, Móriék készítette — néprajzi kiállítást, a parasztszobát meg a talicskáját tolu kubikost, amelyet a népek annyira szerettek, s amelyet az ötvenes évek elején a modern muzeológia nevében bontottak le.

Ezekről a kérdésekről beszélt Lengyel András irodalomtörténész az elmúlt héten a megyei tanács mellett működő művészeti tanácsadó testület ülésén. Arról szólt, hogy több jelentős alkotónk esetében bekövetkezett az utókor részéről a kisajátítás, az igényes átértelmezés és az aránytérvesztés. József Attilát például erőnek erejével Szegedhez láncolnánk, holott a költő első két kötetét valójában megtagadta élete későbbi szakaszán. Ugyanakkor arcpirító módon feledkezünk meg olyan mesterről, mint Sik Sándor, aki tizenkét évig alkotott, oktatott itt európai szinten, aki ebben a városban írta meg híressé lett, de korán elfeledett esztétikáját.

Csinált ez a hagyomány — összegzett Lengyel András. A nagy nevek birtoklói még akkor is e csinált mennybe vonulnak, ha csak átutaztak Szegeden, ugyanakkor olyan kitűnő író, mint Tömörkény, olykor a provinciális tollforgató billogát kapja.

Mindezt továbbgondolva — és logikai módszerrel következtetve e premisszákból — odáig juthatunk el, hogy a csinált hagyomány aránytérvesztéseire, szembetűnően labilis alapjaira csakis olyan jelen rakódhat, mint amilyen az éppen adott. Kinek-kinek izgalmasabb lehet arról szólni, hogy Juhász Gyula költői életműve, tehát tisztán a költészete miatt kevésbé ismert, mint életrajza, vagy egy-két sokat szavalt versének keletkezéstörténete, én itt mégis arról szólok, milyen ez az irodalmi jelen. Az előbbi ténnyel ugyanis elsődlegesen a filológusoknak, míg az utóbbi körülménnyel leginkább nekünk kell együtt élnünk.

Jelenünk egyik szomorú ténye, hogy a vidéknek nincs könyvkiadási joga. Készülődik ugyan valami az elnyomott provinciákon, de a magasságos felsőbb körökben még mindig nem tartják tűrhetetlennek a helyzetet. Azt, hogy hat-nyolc évet várnak a könyvek a kiadók poros polcain, hogy a sikerkönyv terjesztője példányonként hatszor több pénzt kap, mint a műszerzője, hogy sokszor a gyors utánnyomás lehetősége sincs meg — adminisztrációs vagy nyomdai gondok miatt. Ezek a felháborító, dühöt csiholó tények elsősorban a névtelen, avagy viszonylag ismeretlen vidéki szerzőket sújtják. Egyetemeniek, akik hasonló elmével rendelkeznek, mint fővárosi kollégáik, „származási hátrányukkal” kénytelen-kelletlen együttélő írástudókat, kik köszönetet

Bármerre nézünk, mindeütt elégedetlen emberek. Korszerű gondok szorongatják a mai halandókat, s ha csak oly kicsiny szelét nézzük meg e világnak, mint egy közép-európai, önmagát nagyvárosnak gondoló kisváros irodalmi élete, hagyománya, akkor is kiderül: nagyon sok a tennivaló. Szegeden például végképp nem tisztázott az itt élt alkotók értékrendje, nem leltisztult, hogy ki számít szegedinek, s ki számára szolgált csupán tranzitállomásként e város. Nem világos, kinek életműve őrzi e hely levegőjét, szellemiségét, s kinek volt pusztán díszlet a jól ismert kulturált házsorok együttese. Ha valaki, egy szintézisre törekvő elme az megkísérlné választ adni e kérdésekre, minden bizonyítással megrokkanna az időközben összeolult tisztázatlan körülmények roppant szellemi súlyát.

rebegnek, ha elfogadott kéziratukat egy esztendőn belül lehozza egy félholt klasszikussal kitömött folyóirat.

Nagyvonalúan szólva Magyarországról szól, hogy ha valaki vállalja a vidéket, az magára veszi a provincializmus trágyaszagú kesztyűjét is.

Hazudnánk, ha ezt tartanánk csupán Szeged irodalmi jelenének és gondjának. Mert ahhoz szorosan hozzátartozik, hogy Mocsár Gábor szinte a kertek alatt kötözött el Szegedről, hogy Baka Istvánnak évek óta nem volt önálló estje ebben a városban, hogy irodalmon kívüli szempontok alapján ítélték és ítéltettek a Tiszatáj szerkesztői fölött, hogy ma már jeleket

sem hagyva röpülnek tovább a „fölnövelő fészékből” azok a tehetségek, akik egyes-egyedül felsőoktatási kiadványokban jutnak lélegzethoz és szóhoz. Ehhez az irodalmi jelenhez tartozik, hogy a szegedi írástudók még egyetlen egyszer sem ültek le egy közös asztalhoz, hogy az irodalmi kávéházban a diaporátától a köcsögvásárig ma már minden művészeti és előadóművészati otthonra lett, csak éppen a tiszta literatura nem.

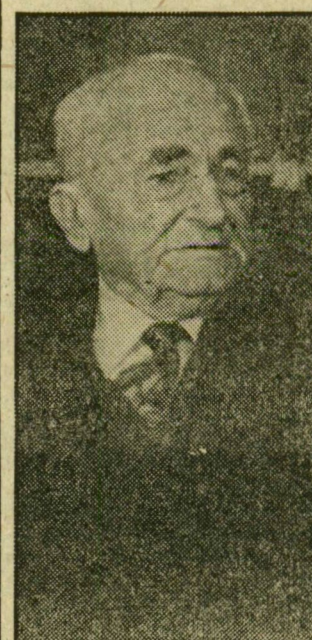
Hasonló aránytalanságok ezek, mint aminőket a hagyományokkal kapcsolatban láthattunk. De itt nem megnyugtató az egyenlőség és a folytonosság. Az irodalom olyan dolog, hogy csak a leírt és megjelent művek tartoznak körébe. Még ha mélyen igaz is van Hamvas Bélának — abban, hogy a halhatatlan művek ráérnek —, az irodalom mindig is siettetette a megjelenést, hiszen a leírásra szánt szónak az elementáris közlésvágy a fölnevelője. Szeged tehát akkor léphetne előrébb, ha könyvkiadáshoz jutna. A közszereplés ugyanis inspiráló erő azon túlszított hiúságban szenvedő lelkibetegeknek, akiket arról lehet föltámasztani, hogy csak írni, írni és írni.

Megérkeznénk Európába, ha Szeged adná ki a Juhász Gyula-monográfiát, ha itt jelenne meg egy szép Bakaválogatott, ha Temesi következő prózája a szülővárosban születne könyvvé, ha egy szegedi antológiában egymás mellett szerepelhetne Papp Lajos, Polner, Szepesi, Veress, Petri-Csathó, Gécz, Zalán, Téglásy, Csokonai, Zelei, Belányi, Hévízi, Sziij és Darvasi.

Megérkeznénk, de egyelőre csak úton vagyunk. Esnehéz kövekkel rakott inkább, mintsem jöreménnyel a menetfölszerelés.

Dlusztus Imre

Móra István köszöntése

A Móra család munkásmozgalmi tevékenységével vált ismertté Kiskundorozsman. Móra Ferenc (akinek nevét ma a tisztelet jelöl az egyik szegedi munkásörögység viseli) 1919-ben a zombódi direktórium egyik vezetője volt, s forradalmi tevékenységéért gyilkolták meg Prónai különítményesei a Tanácsköztársaság bukása után.

Öccse, Móra István 1907. október 18-án született. Tizenhétéves korában mint kubikus került a fővárosba, s az itt dolgozó szervezett munkásoktól tanulta a szocialista eszméket. A családi múlt, az új ismeretek hatására tagja lett a Magyarországi Szocialista Munkás-

pártnak, majd ennek betiltása után az SZDP-nek. 1929-től elismert tagja lett az illegális KMP-nek. Eveken át egyik összekötője volt a Budapest környéken működő illegális csoportoknak.

A harmincas évek elején hazatért Dorozsmára, s innen járt dolgozni az ország különböző területeire, ahol továbbra is kapcsolatot tartott fenn a szervezett munkásokkal.

1944-ben, a község felszabadulását követően az MKP szervezet alapító tagja volt, 1945. májusában pedig belépett a Polgárőrség kötelékébe, majd a demokratikus rendőrségben teljesített szolgálatot. A megye több településén is dolgozott 1959-ig, nyugdíjba vonulásáig. Ezt követően a Dorozsmai József Attila Termelőszövetkezet MSZMP alapszervezetének tagja lett, ahol számos jelentős pártmegbízást teljesített. Munkássága elismeréseként pártunk és kormányunk több magas kitüntetésben részesítette. Így tulajdonosa a Szocialista Hazáért Erdemrendnek, a Felszabadulási Jubileumi Emlékéremnek, a Szolgálati Erdeméremnek és a Közbiztonsági Érem arany fokozatának is.

Móra Istvánt 80. születésnapja alkalmából tegnap, kedden délelőtt köszöntötte a városi pártbizottság székében Horváth Károlyné, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára és Oláh Miklós, a városi pártbizottság titkára.

Péter László